



OSVRT NA PROVEDBU PROJEKTA „ TAJNI KUPAC U PROCESU UVOĐENJA EURA U REPUBLICI HRVATSKOJ“

Udruga Centar za edukaciju i informiranje potrošača je u razdoblju od 1. kolovoza 2022. do 31. prosinca 2023. provodila projekt Tajni kupac na području tri županije : Osječko-baranjske, Vukovarsko-srijemske i Brodsko-posavske.

Projektom u trajanju od 17 mjeseci pratili smo poštuju li trgovci dvojno iskazivanje cijena, kretanje cijena roba i usluga , praćenje ispravnog preračunavanja i zaokruživanja cijena, poštivanje Etičkog kodeksa (pratili smo 15 trgovaca / pružatelja usluga potpisnika Etičkog kodeksa) i dežurstvima utorkom i četvrtkom od 8 do 12 građane smo savjetovali o euru.

Terensko praćenje je obuhvaćalo 62 unaprijed određenih proizvoda i usluga na 10 prodajnih mjesta i 5 mjesta pružanja usluga.

Kada je u pitanju poštivanje Etičkog kodeksa tajni kupci su na terenu zabilježili na prodajnim / uslužnim mjestima tri situacije u kojima je skinuta naljepnica Etički kodeks.

Nakon početka obveze dvojnog iskazivanja cijena zatekli smo cijene samo u kunama kod jednog pružatelja usluga, no to je ubrzo ispravljeno.

Prilikom savjetovanja građana najviše primjedbe su bile na neprimjerni rast cijena što smo i sami zabilježili tijekom terenskih praćenja.

Tu je tijekom projekta nedostajao mehanizam „sankcije „ trgovaca koji su neopravdano podizali cijenu.

Naime u prvom razdoblju (prvih 15 dana nakon uvođenja eura) inspekcije su pojačano provjeravale trgovce i pružatelje usluga koji su podigli cijene, što je nakon toga izostalo.

Veći broj poskupljenja smo zabilježili od početka ožujka kada se smanjio broj provjera trgovaca koji neopravdano povećavaju cijene zbog uvođenja eura.

Tako smo na terenu zabilježili poskupljenja : voćnog soka, napolitanki, čipsa, kg jabuka ,porcije bečkog odreska sa prilogom., mliječne čokolade, kemijskog čišćenja košulje, kave espresso, voćnog soka i miješane pizze, bijelog kruha, svinjetine, slanine, suncokretovog ulja, mrkve, voćni soka, mliječna čokolade, sirupa za ublažavanje kašlja, mljevene kave, bijelog vina (litra) , crvenog luka. jogurta u čaši, krumpira, svježe peciva, tjestenine, kokošja paštete, jaja, grisa, tekućeg deterdženta za pranje posuđa, muškog i ženskog šišanja i pedikure.

Iznesena poskupljenja su zabilježena tijekom cjelokupne provedbe projekta, proizvodima kojima je ograničena cijena Mjerom Vlade RH naknadno je smanjena cijena.

Provedba projekta imala je veliku medijsku vidljivost, zabilježili smo 56 medijskih objava o provedbi projekta.

Kako je udrugama za zaštitu potrošača ostavljena mogućnost da objavljuju crne liste, a kasnije su i bile i česta meta kada je u pitanju upravo crna lista bitno je istaknuti kako predstavnici udruga ni u jednom trenutku nemaju prikaz niti evidenciju porasta troškova koji su potencijalno mogli utjecati na opravdani ili neopravdani rast cijena kod trgovaca i pružatelja usluga.

Mišljenja smo kako je ipak provedba projekta utjecala na manji rast cijena određenih proizvoda i usluga, no kako u budućim sličnim projektima moramo biti znatno povezaniji sa inspekcijama kako bi osigurali kvalitetnu zaštitu potrošača u Republici Hrvatskoj.

Voditeljica projekta
Tanja Popović Filipović